

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 17 februari 1914 kl. 4 e. m.

*Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
upplåtande av lägenheter från förra militiebostället Lilla
Bjorum nr 1 och 2 jämte Uppsala nr 2 i Skaraborgs län.*

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 31 december 1913 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande handläggning avlåten proposition, nr 32, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att dels åtta till förra regementschefsbostället 2 mantal Lilla Bjorum nr 1 och 2 i Vättnäs socken av Skaraborgs län hörande lägenheter, benämnda Torpemad, Inre Alhultan, Yttre Alhultan, Hulet, Lilla Kärret, Stocken, Kulan eller Kulebergsledet och Marka eller Millomtorpet, dels ock det till samma kronoegendom hörande utskiftet Uppsala nr 2, en äng, i Ledsjö socken av nämnda län må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahems-lägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder, varvid beträffande upplåtandet av lägenheten Lilla Kärret de lägenheten nu tillhöriga, å den åt kronan behållna del av egendomen belägna åbyggnader skola ingå i köpet med skyldighet för köparen att senast fem år efter tillträdet hava bortfört dem från stamfastighetens område.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Vid en under år 1912 hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1915 av förra regementschefsbostället 2 mantal Lilla Bjorum nr 1 och 2 i Vättnäs socken jämte Uppsala nr 2, en äng, i Ledsjö socken av Skaraborgs län, vilken egendom nu lämnar

3,500 kronor i årligt arrende, hava uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning av vissa områden från egendomen.

Med anledning härav har domänstyrelsen i skrivelse den 31 oktober 1913 underställt det väckta förslaget Kungl. Maj:ts prövning och därvid överlämnat instrumentet över berörda förrättning samt övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en av G. A. Borgstedt år 1892 över inägorna till egendomen upprättad karta med tillhörande beskrivning.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, följande.

Ifrågavarande egendom, som är belägen 1 mil från Göteneds och Lundsbrunnus järnvägsstationer och 2.5 mil från Skara, innehåller en areal av 237 hektar 99.50 ar tomter, åker och dylikt, 40 hektar 21.40 ar äng, 21 hektar 44.10 ar betesmark, 46 hektar 95.70 ar hagmark och 4 hektar 75.10 ar impediment, vartill kommer skogsmarken, uppgående enligt uppskattningsmännens uppgift till 197 hektar 46 ar, vadan alltså egendomens hela areal uppgår till 548 hektar 82.80 ar.

Beträffande egendomens lämplighet för styckning hava uppskattningsmännen ansett, att följande områden med fördel kunna upplåtas från egendomen, nämligen:

utskiftet *Uppsala*, omfattande å förberörda karta ägofigurerna nr 1249—1260 med en areal av 3 hektar 26 ar, därav 2 hektar 52.20 ar åker och tomter, 64.80 ar äng och 9 ar impediment;

utskiftet *Torpemad*, omfattande å kartan ägofigurerna nr 1261—1302 med en areal av 5 hektar 58 ar, därav 5 hektar 35.50 ar åker och 22.50 ar impediment;

området *Inre Alhultan*, omfattande å kartan ägofigurerna nr 581—623 med en areal av 7 hektar 67.20 ar, därav 7 hektar 39.90 ar åker och tomter och 27.30 ar äng;

området *Yttre Alhultan*, omfattande å kartan ägofigurerna nr 564—580 med en areal av 7 hektar 56.90 ar, därav 7 hektar 27.50 ar åker och tomter och 29.40 ar äng;

torpet *Hulet*, omfattande å kartan ägofigurerna nr 1185—1248 med en areal av 5 hektar 47 ar, därav 3 hektar 57.40 ar åker och tomter, 11.20 ar äng och 1 hektar 78.40 ar gärdesbackar och betesmark, vartill kommer av egendomens skogsmark ett område om ungefär 1 hektar 20 ar inom den å kartan uppdragna röda gränslinjen, och

torpet *Lilla Kärret*, med det område, som å kartan omfattar ägofigurerna nr 1121—1169 med en areal av 10 hektar 11.80 ar, därav 6 hektar 69.90 ar åker och tomter och 3 hektar 41.90 ar äng.

I det för sistnämnda torp angivna området ingår ej torpets nuvarande tomtplats, ägofigurerna å kartan nr 1303—1308. Säsom inne-

hållande egendomens enda grustillgång har nämligen denna tomtplats ansetts böra bibehållas, varemot åbyggnaderna, vilka tillhöra kronan, enligt uppskattningsmännens förslag skulle åtfölja försäljningen samt köparen tillförbindas att inom 5 eller 10 år bortflytta desamma därifrån.

Å egendomen finnas dessutom åtskilliga andra med kronans hus bebyggda torp, däribland Stocken, Kulan eller Kulebergsledet, Sockebo eller Kristineberg, Björken och Tegelslagartorp, ävensom en lägenhet, benämnd Marka eller Millomtorpet, bebyggd med stuga och ladugård, tillhöriga innehavaren. Innehavarna av de fyra sistberörda torpen och nämnda lägenhet hava gjort framställning vid uppskattningsförrättningen att få inköpa dem, varjämte en granne framställt önskan att få förvärva en hage under Tegelslagartorp. Då emellertid samtliga dessa torp och lägenheten Marka eller Millomtorpet vore belägna inom egendomens gränser och för övrigt vore behövlige för dess skötsel, hava uppskattningsmännen ansett, att avseende ej borde fästas vid förevarande ansökningar.

De till upplåtelse föreslagna områdena hava åsatts följande saluvärden, nämligen utskiftet Uppsala 1,500 kronor, Torpemad 3,200 kronor, Inre Alhultan 4,500 kronor, Yttre Alhultan 4,500 kronor, Hulet 2,036 kronor, därav för skog och skogsmark 136 kronor, och Lilla Kärret 3,379 kronor, därav för skog och skogsmark 279 kronor.

Uppskattningsmännen hava hemställt, att innehavarna av torpen Hulet och Lilla Kärret Karl Johansson och J. W. Löfgren måtte erhålla hembud å torpen.

Därest försäljning av ifrågavarande områden ej komme att äga rum, hava de åsatts följande arrendevärden: Uppsala 60 kronor, Torpemad 155 kronor, Inre Alhultan 200 kronor, Yttre Alhultan 200 kronor, Hulet 70 kronor och Lilla Kärret 140 kronor.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet har icke haft något att erinra mot uppskattningsmännens förslag.

Överjägmästaren i västra distriktet, vars yttrande inforrats, har hemställt, att viss del av egendomen jämte torpet Tegelslagartorp måtte vid nu löpande arrendeperiods utgång avsättas till kronopark.

Då det emellertid syntes domänstyrelsen som om även torpen Stocken och Kulan samt lägenheten Marka, vilka samtliga äro belägna vid egendomens yttergräns, lämpligen skulle kunna upplåtas såsom egna-hemslägenheter, återremitterade styrelsen ärendet med anmodan till uppskattningsmännen att alternativt upprätta förslag till nämnda lägenheters avsöndrande och försäljning.

Enligt det med anledning härav upprättade förslaget hava ifrågavarande lägenheter ansetts böra omfatta av egendomens ägor:

torpet *Stocken* ägofigurerna å förberörda karta nr 1006—1047 och 1170 med en sammanlagd areal av 6 hektar 3.90 ar, därav 4 hektar 72.70 ar tomt, åker och dylikt, 41.90 ar äng samt 89.30 ar skogsmark;

torpet *Kulan*, även benämnt *Kulebergsledet*, ägofigurerna å kartan nr 802—846 med en sammanlagd areal av 9 hektar 15.60 ar, därav 6 hektar 22.10 ar åker, 2 hektar 8 ar äng och betesmark samt 85.50 ar skogsmark, ävensom

lägenheten *Marka* eller *Millomtorpet* ägofigurerna å kartan nr 865—883, 902—932, 1171, 1172 och del av 1173 med en areal av tillhopa 9 hektar 35.60 ar, därav 4 hektar 21.10 ar åker, 2 hektar 15.70 ar äng och odlingsmark samt 2 hektar 98.80 ar skogsmark.

Sistnämnda försäljningslotter hava åsatts följande saluvärden, nämligen *Stocken* med kronan tillhöriga hus i försvarligt skick 3,140 kronor, därav för skog och skogsmark 480 kronor, *Kulan* likaledes med kronan tillhöriga hus i försvarligt skick 4,295 kronor, därav för skog och skogsmark 495 kronor, samt *Marka*, varest husen tillhöra innehavaren, 4,220 kronor, därav för skog och skogsmark 1,920 kronor.

Innehavaren av lägenheten *Marka* Sven Larsson har anmält sig såsom spekulant å lägenheten.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har förklarat sig icke hava något att erinra mot det sålunda upprättade förslaget samt hemställt, att lägenheten *Marka* måtte hembjudas Larsson och lägenheten *Kulan* dess nuvarande brukare Karl Krans, som mer än fem år innehaft torpet.

För egen del har domänstyrelsen tillstyrkt godkännande av de nu föreliggande förslagen till avsöndring och försäljning av lägenheter från egendomen.»

Utskottet har icke haft något att erinra mot ovannämnda framställning och får alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 17 februari 1914.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.